

Jordi Martí

Hollywood és una ciutat que no s'entendria sense el cine. De la mateixa manera que el cine, i no solament el que ha estat concebut com a forma d'entreteniment, no podria explicar-se sense Hollywood. En canvi, contra el que hom podria imaginar-se, les pel·lícules sobre Hollywood i sobre la seva impressionant indústria cinematogràfica no han sovintejat. Tal vegada per l'endèmica autocomplaença amb la qual aquesta indústria es contempla a si mateixa, és a dir, sense la distància de la ironia o de la crítica. M'agradaria comentar tres d'aquests films que s'han apropiat al cine fet a Hollywood rompent aquesta condescendència de la indústria envers ella mateixa de tres maneres ben diferents, les quals són, a més, tres lliçons de com hom pot apropiat-se a crear una obra mestra de l'art cinematogràfic. O, almenys, això és el que pensa qui firma aquest article absolutament, parcial, subjectiu i, per això mateix, susceptible de discussió.

Sunset Boulevard (El crepusculo de los dioses, 1950) és una de les més punyents i personals històries rodades pel mestre Billy Wilder. A mig camí entre l'homenatge a la capital mundial del cine i la crítica àcida envers les seves hipocresies —o, per ser més precis, combinant a parts iguals ambdues actituds, en un còctel de sorprenent eficàcia—, la pel·lícula de Wilder comença amb una situació que va sorprendre moltíssim al públic en el moment de la seva estrena: el film comença amb la veu en *off* del protagonista, el guionista Gillis, interpretat per William Holden, el cadàver del qual flota a la piscina d'una mansió en el moment en què arriba la policia. Després d'aquest començament, narrat des del punt de vista del

mort, la resta de la pel·lícula es desenvolupa en *flash-back* i ens explica com Gillis va conèixer per casualitat Norma Desmond, una Gloria Swanson fent en part de si mateixa, és a dir, una antiga estrella del cine mut de Hollywood que ara, amb el sonor, sobreviu entre els records i la neurosi, a la seva mansió amb el seu antic director, ara convertit en majordom, Max, un Erich von Stroheim, que també s'interpreta a si mateix. Gillis, entre la fascinació i el menyspreu, s'aprofitarà dels diners de la patètica i tràgica Norma, fent-li de gigoló i fingint que està treballant en un guió que la tornarà a la fama. Quan Norma s'adoni de la veritat, fent-se palès que mai més no tornarà a gaudir de la fama del passat, matarà Gillis i interpretarà, ja totalment fora de la realitat, a les ordres de Max, que fingeix estar rodant, la darrera escena del film de la seva vida, en una de les escenes més famoses de la història del cine.

Dos anys després, el 1952, es va rodar un dels musicals més celebrats de la història del gènere, *Singing in the rain* (Cantando bajo la lluvia), de Stanley Donen. La pel·lícula evoca, amb una ironia molt matisada per la sentimentalitat, el Hollywood que va donar el pas traumàtic del cine mut al sonor. Don Lockwood i Cosmo Brown —interpretats respectivament per Gene Kelly i Donald O'Connor— intenten salvar per al sonor l'estrella principal de l'estudi per al qual treballen, Lina Lamont —paper interpretat per Jean Hagen—, que té una veu insuportable, doblant-la amb la veu de Kathy Selden —Debbie Reynolds—, una actriu principiant. La pel·lícula, que finalitza amb el *happy end* inversemblant que marquen els cànons de Hollywood, conté alguns números

musicals impressionants, com el famós "Singing in the rain" o "The Broadway ballet", interpretat per Gene Kelly i l'extraordinària ballarina que va ser Cyd Charisse.

The player (El juego de Hollywood, 1992) és la particular sàtira de Robert Altman sobre la indústria cinematogràfica de Hollywood. Abans d'envoltar-se d'actors anglesos per tal de rodar el seu particular melodrama d'època, al seu extraordinari film *Gosford Park*, Altman va voler passar comptes amb les productores de Hollywood que sempre s'havien mostrat incòmodes amb el seu cine. Altman és un d'aquells directors americans que, com també li passa a Woody Allen, és venerat per una bona part dels directors, crítics i actors, però solament suportat a mitges o, directament menyspreat, pels grans estudis, els directius dels quals difícilment s'avenen a la seva independència creativa i intel·lectual, i al caire gens acomodaticí del seu cine. *The player* és, precisament, una sàtira contra un d'aquests directius —que podria ben bé representar-los a tots—, que s'apropia d'un guió i és capaç de matar per evitar un escàndol que li podria costar el càrrec. Cannes va premiar al film d'Altman amb dos premis, un per a ell com a millor director i un altre per a Tim Robbins, que interpreta magistralment al directiu assassí, com a millor intèrpret masculí. Una altra vegada Europa reconeixia la qualitat d'un film nord-americà que, en canvi, no va rebre cap Oscar al seu propi país. Una gran ciutat es distingeix per la qualitat de saber riure's d'ella mateixa, cosa que Hollywood no ha estat capaç de fer mai. Per això, Hollywood pot ser la capital mundial del cine, però no ha assolit mai el rang de gran ciutat. ■

